

ΤΟ ΧΡΕΟΣ

Θάθελα ν' αρχίσω έτσι αυτή την αφιέρωση, επικαλούμενος δηλαδή τη «βροντώδη κραυγή», ενός από τους μεγαλύτερους νεοέλληνες ποιητές, του **Κωστή Παλαμά** που «φώναξε» ν' ακούσουν όλοι οι Έλληνες και να συνειδητοποιήσουν ότι όλοι χρωστάνε: **«Σ' αυτούς που ήρθαν, πέρασαν, θα ρθούνε, θα περάσουν, κριτές θα τους δικάσουνε: οι αγέννητοι, οι νεκροί!!!»**

Πόσο μεγάλη αλήθεια και πόσο φοβερή πρόκληση για την εκπλήρωση «**ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΧΡΕΟΥΣ ΜΑΣ**» προς όλους αυτούς που λέει ο ποιητής και κυρίως προς αυτούς που θα 'ρθούν και θα περάσουν και θα γίνουν οι αδυσώπητοι κριτές μας!

Όταν περνάει κανείς από τη μάταιη τούτη ζωή – *έστω πλήρης και χορτάτος: απ' ό,τι εφήμερο και απατηλό παραγέμισμα με αγαθά, ηδονές και ευκαιριακές κενοδοξίες* – και αδιαφορεί για το σφριγηλό φυτώριο πού 'ρχεται ακάθεκτο, το αφήνει απροστάτευτο και απροσανατόλιστο, τότε πράγματι σύρεται στο ειδεχθέστερο ιστορικό έγκλημα.

Χρέος μας η αγάπη προς εσάς όμορφα νιάτα! Και πάνω απ' όλα, όλες οι μεγάλες προσφορές σας ανήκουν. Μόνον σε σας, που η πνοή της αγνότητας σας ράινει και που μας γεμίζεται γλυκά συναισθήματα και μας αναγεννάτε μέσα στην τρυφερότητά σας, για να μας ανασύρετε από την πεζότητα και τα βάρη της καθημερινότητας.

Μορφές πανέμορφες και σφριγηλότερες, που γεννιέστε και τρέφεστε στα γονικά θερμοκήπια, σταθείτε σωστά, ίσια και τίμια, στηριχτείτε απαρασάλευτα στις καταξιωμένες πλάτες που άντεξαν και αντέχουν ακόμα **και δεχθείτε το ζέσταμα, που καταυγάζει ολόθερμο μόνο από ενάρετες ψυχές και από δοκιμασμένα σώματα ψημένα μέσα στη λάβα της ζωής.**

Εκεί θα βιώσετε το μάγεμα, εκείνο που διαλύει τις απάτες, θα νιώσετε το μεγαλείο της αλήθειας και θα γοητευτείτε από το θέαμα και το άρωμα του ανθοκηπίου των αρετών.

Αυτά θα σας βοηθήσουν να βηματίσετε περήφανα στα δύσβατα μονοπάτια της ζωής, θα σας παρουσιάσουν τα πολύτιμα εκείνα ιδανικά που γεννούν, στηρίζουν και τρέφουν τα οράματα, τους αγώνες και την ιστορική καταξίωση των γενεών. Δεν είναι τούτο σχήμα λόγου ούτε ρομαντική ενατένιση, αλλά η αλήθεια αφτιασίδωτη και αστραφτερή.

Δεν υπάρχει τίποτα περισσότερο από την απόφια προσφορά του εαυτού μας. Και είναι σαν άγιο μύρωμα, η προσφορά ετούτη, να περάσει, χωρίς ιδιοτέλειες, στα νεαρά βλαστάρια που αγωνίζονται και αγωνιούν να θεμελιώσουν ρίζες, να χτίσουν τους κορμούς τους, να βλαστήσουν, ν' ανθίσουν και να καρπίσουν.

Μέσα σε τούτη τη βαριά αίσθηση του χρέους, έρχονται σαν αυτόκλητοι οι στίχοι ενός σημαδιακού ποιήματός μου που ακολουθεί, με τίτλο «Ο Μενεξές κι ο Βράχος».

Ο ΜΕΝΕΞΕΣ ΚΑΙ Ο ΒΡΑΧΟΣ

Απ' των αιώνων τις “ορδές”, και τις ριπές τ' ανέμου,
Του ήλιου τα καψίματα, τις θύελλες, τα χιόνια,
Ο βράχος εγκριζώνονταν, μα στέκονταν απόφιος,
Κρύβοντας μέσα του χυμούς κι αρώματα κρατώντας,

Ως πούρθε ο λάβρος μενεξές, στολίδι και κορώνα,
Να τους γευθεί, να τους χαρεί, κι άρωμα να χορτάσει!

Κι έτσι εγεννήθη δίδυμο: Ο μενεξές κι ο βράχος
Μια σύνθεση πρωτότυπη: φύσης τραχιάς και κάλους.

Όταν φυσούνε οι άνεμοι ο μενεξές φοβάται
Και γέρνει στη βραχοπλαγιά, προστάτεμα γυρεύει...
Ο βράχος, προστατευτικός, την αγκαλιά του ανοίγει
Χαϊδεύει το λουλούδι του, το ηρεμεί, το τρέφει...

Του δίνει χίλιους δυο χυμούς με χίλιες-μύριες γλύκες
Κι ότι θεσπέσιο κι όμορφο κι αν έχει του χαρίζει...
Τον αγκαλιάζει, τον φιλά, τον κρυφοκαμαρώνει,
Τον ραίνει μ' Άνοιξης δροσιές, με νέκταρ τον ταΐζει...

Και, κατά το μεσόνηχτο, που τ' άστρα παιχνιδίζουν,
Που οι καιροί κοπάζουνε και η φύση σιγαλιάζει,
Βρίσκουν το χρόνο και μιλούν ο μενεξές κι ο βράχος:

*>> Λουλούδι μου πανέμορφο, γλυκό, αρωματένιο,
βελούδινο, μενεξεδί, πως ήρθες και με βρήκες;
ποιο ήταν το θείο κέλευσμα που σ' έστειλε σε μένα
χυμούς να πάρεις κι άρωμα, ν' ανοίξεις την καρδιά μου,
να με κλονίσεις σύγκορμα, να με θωπεύσεις άγια,
να μη ζητήσεις τίποτα κι όλα να μου τα πάρεις...
ποιες μοίρες σε μοιράνανε και ποια φτερά αγγέλων
σ' ανέβασαν μέχρις εδώ, σε πρόσταξαν να μείνεις
στου βράχου την σκληρή “αγκαλιά”, ανάσες να σκορπίσεις,
ν' αναμοχλεύσεις όνειρα, τον κόσμο ν' ατενίσεις
από το βάθρο τούτο 'δω που ο βράχος σου χαρίζει
να 'δείς, να νοιώσεις, να χαρείς το μάγεμα της φύσης!
Κοίταξε, κόσμοι γύρω σου σε κρυφοκαμαρώνουν,
σ' απλώνουνε τα χέρια τους κι άρωμα σου γυρεύουν,
σε βλέπουν, σε ορέγονται, με πάθος σ' αντικρίζουν,
μαγεύονται απ' τα κάλλη σου, σε θέλουν για δικό τους!*

Και το λουλούδι ντροπαλά σιγολαλεί στο βράχο:

*>> Ο άνεμος και η βροχή, η ευχή της μάνας φύσης
μ' έφεραν και με φύτεψαν στα γκριζωπά πλευρά σου,
εκεί που χώμα και νερό κρύβουν τα σωθικά σου,
για να σωθώ, για να τραφώ και στέμμα σου να γίνω!*

>> *Τραχύ λιθάρι ριζιμιά: Στους κόλπους σου θα μείνω
να δείχνω σ' όσους με κοιτούν πώς οι παλιοί αιώνες
έφτιαζαν βράχους και βουνά της ομορφιάς κρυσθώνες,
μ' αιώνια σπλάχνα θαλερά, μήτρες ζωής και κάλλους,
μήτρες μ' ατέλειωτους χυμούς. Που να γυρέψω άλλους;*

Αλήθεια, τι διαβάσαμε, τι «ακούσαμε», τι είδαμε, τι καταλάβαμε και τι νοιώσαμε:

Σταθήκαμε στους μονολόγους και στους στοχασμούς εκείνους που ΔΕΝΟΥΝ ΔΥΟ ΚΟΣΜΟΥΣ ΑΡΡΗΚΤΑ ΚΑΙ ΣΤΑΘΕΡΑ. Δένουν γενιές απόμακρες με την αγωνία της κάθε μιας και με τις άγιες και ωραίες εκείνες προσφορές που συντηρούν και τέρπουν!

**Πόσο πιο ταιριαστό «ζευγάρι» θα μπορούσε να φανταστεί κανείς:
«Ο μενεξές και ο βράχος!»**

Ο μενεξές, αυτό το πανέμορφο και γλυκύτατο λουλούδι, που παριστάνει τα τρυφερά νιάτα και που η φύση προτιμά να το φυτρώνει στις γκριζες βραχοπλαγιές, στους βράχους που είναι γεμάτοι από «εμπειρίες» αιώνων και που έχουν αντέξει σε καύσωνες και σε παγετώνες.

Στους βράχους εκείνους, που μέσα στις τραχιές και ανεμοδαρμένες μορφές τους, κρατούνε ζηλότυπα τους ακριβότερους και γλυκύτερους χυμούς, καρυκευμένους με τα αρωματικά βότανα της πείρας, της γνώσης και της σοφίας, για να τους δωρίσουν απλόχερα στους μενεξέδες τους.

**Άγιοι και αλλιότικοι οι βράχοι εκείνοι που κατόρθωσαν να κρατήσουν
τέτοιους χυμούς και αρώματα και ευλογημένη η απλοχεριά τους να
θρέψουν μενεξέδες!**

Για σκεφτείτε αυτή την αντίθεση, για σταθείτε μπροστά σ' αυτό το απέριττο σύμπλεγμα που η φύση από μόνη της το φτιάχνει, λες και πασκίζει να σπρώξει τις γενιές ν' αγκαλιαστούν, λες και καλεί αυτό που ωρίμασε να «θρέψει και ν' αναθρέψει» ό,τι γεννιέται, πέρα από χρόνους και μορφές, καταγωγές και όρια.

Υπάρχουν όμως και άλλοι βράχοι, αυτοί που είναι στις ακροθαλασσιές.

Εκεί, σ' αυτούς τους βράχους δεν φυτρώνουν μενεξέδες και δεν υπάρχουν ρομαντικοί δεσμοί με λουλούδια, αλλά ορθώνονται κυματοθραύστες, λες και η φύση βουλιέται να σπάσει ανελέητα και να διαλύσει τα ορμητικά κύματα της αγωνίας και της αναζήτησης, που θεριεύουν μέσα στη μανιασμένη θάλασσα της νιότης, πάνω στους άκαμπτους, σκληρούς και, γκριζούς βράχους των ακτών.

Όμως τα δράματα και οι τραγωδίες της ζωής εδώ τεκταίνονται.

Εδώ, μέσα σ' αυτά τα χτυπήματα, σ' αυτή την, κατά τυχαίο τρόπο και διαρκή, σύγκρουση των κυμάτων αυτών πάνω στους «παράκτιους» βράχους,

ΓΙΑΤΙ: ενώ τα κύματα, συνήθως, είναι όλα τους όμοια ή παρόμοια, φτιαγμένα και φερμένα από την ίδια θάλασσα της αγωνίας και του ονείρου και δαρμένα από όμοιους ή παρόμοιους ανέμους ορμής πόθου και ηδονής, οι βράχοι που τους λαχαιίνουν στην ακτή είναι άλλοτε τραχείς και αφιλόξενοι, άλλοτε απότομοι και κοφτεροί, άλλοτε ανώμαλοι και...περίεργοι και πολύ λίγες φορές είναι λαξευμένοι, με ομαλά, γαλήνια και απάνεμα κολπώματα, τέτοια που να μπορούν να αγκαλιάσουν, να κατασιγάσουν, να ηρεμήσουν, να γαληνέψουν και τελικά να τιθασεύσουν γοητευτικά την ορμή και την αγωνία των τυχερών εκείνων κυμάτων που, καλή τη μοίρα, φτάνουν στην αγκαλιά τους, προσστατεύοντάς τα από τη μανιασμένη εκείνη θάλασσα και προσφέροντάς τους την κρυφή μαγεία που φωλιάζει στα σπλάχνα τους.

Κύματα νιότης άδολα, γεμάτα ορμή και πάθος
κυκλοφορείται αδέσποτε στου “πέλαγου” το πλάτος,
κι αποζητάτε λυτρωμούς, γαλήνες και μπονάτσες
ψάχνεται νυχτοήμερα, πλανιέστε και χτυπιέστε
με της ελπίδας τ' όραμα, τον Πήγασο τ' ονείρου,
την προσμονή μιας ευτυχιάς, σ' ενός γιαλού την άκρη!!!

Σας φέρνουν μήτρες γονικές, απ' τ' ουρανού το κέντρο,
και σας πετούν στις θάλασσες, στους άνεμους, στα κρύα...

Το όποιο ουράνιο γέμισμα, που ο πλάστης σας χαρίζει,
ρυπαίνεται, μολύνεται, μ' αυτής της γης τη λάσπη...
Τη λάσπη που βουλήθηκε, κάθε αρετή να θάψει
και να λαμπρύνει ηδονές και να εκθρέφει πάθη!!!

Σταθείτε ν' ανασάνετε, μειώστε την ορμή σας
φωλιάστε στα απάνεμα, στις “αγκαλιές” των βράχων!

Τούτος ο κόσμος ο φρικτός, που στις ακτές προσμένει,
τις σάρκες σας και τη δροσιά βουλιέται ν' απολαύσει...

Διψάτε για τον έρωτα, για την ευδαιμονία,
θέλετε μ' ένα “ρούφηγμα”, τα πάντα ν' απολαύστε,
να νιώσετε τις ηδονές, να ζήστε την αντάρα,
να μπειτε στους παράδεισους και να χορτάστε γλύκες...

Όμως, αυτά τα αγαθά, που τόσο σας μαγεύουν
δεν φτάνονται σε μια στιγμή. Θέλουν καιρό και κόπο.
**Προπάντων θέλουν αρετές, θέλουν ψυχής γαλήνη,
θέλουν: τον νου ολόφωτο, τη λογική στην “πλώρη”!!!**

Αυτή, δυστυχώς, είναι η σκληρή αλήθεια. **Αυτό είναι το περίγραμμα της μεγάλης περιπέτειας που επιφυλάσσει η ζωή στα ανυποψίαστα νιάτα.** Είναι μια πορεία ανελέητη και χωρίς συγκεκριμένη ταυτότητα μέσα στην πολυκύμαντη κοινωνική θαλασσοταραχή και αλίμονο αν δε βρείτε μπούσουλα, αν δεν αναζητήστε καταξιωμένους, έμπειρους καπετάνιους, σωστούς και «θαλασσοδαρμένους», ικανούς να σας υποδείξουν το σίγουρο λιμάνι που αναζητάτε.

Μορφές μου πολυδύναμες, μορφές ερωτογέννες.
Αρώματα της Άνοιξης, ρομαντισμού μητέρες,
Πώς μπαίνετε στους ίσκιους μας και από που ερχόστε;
Μήπως σας στέλνουν Άγγελοι, μήπως σας φέρνουν γλάροι;

και κείνες δεν απάντησαν. Με κοίταξαν με είδαν,
με "πήραν", μ' αναστάτωσαν, με θάμπωσαν μ' αλήθειες!

Πήρα την αγωνία τους, την έκανα τραγούδι,
την έντυσα ρομαντισμό, τη φόρτωσα μ' ελπίδες.
Τα όνειρά τους μάζεψα, τα "πότισα" με πείρα,
τάπαξα τα συνταίριασα, τάβαλα στην ψυχή μου.

Τότε, το χρέος "ζωντανό", ορθώθηκε μπροστά μου:

***>> "Μ' όποια φωτιά στα στήθια σου κι όποια σοδειά στο νου σου,
ζέστη γλυκιά και φώτιση δώρισε στα "βλαστάρια",
γίνε σ' ανέμους στήριγμα και φάρος στα σκοτάδια!!!"***

Έτσι οι γενιές πορεύονται, αντάμα χέρι – χέρι,
μπροστά "χορεύει" η λεβεντιά, πίσω παλιών ασκέρη,
λαλούν τραγούδια και ρυθμούς, παράδοσης αγέρι
με των αιώνων τα βιολιά απ' των Θεών τα μέρη!!!

**Ω! γενεές πόσο σωστά σας δένουν Άγια Χρέη!
Πόσο σοφά σας συντηρεί το θείο DNA!!!**

Διαβάζοντας κάποιος αυτούς τους απλούς στίχους και τα ενδιάμεσα κείμενα, ίσως θαρρεί πως κάποιος ρομαντικοί αγέρες φύσηξαν και έφεραν εικόνες και στιγμές έτσι σύμμεικτες μέσα στο γκρίζο και στο μενεξεδί.

Όμως τίποτα δεν είναι τυχαίο σε τούτο το σύνολο. Καμία από τις κραυγές και από τις εικόνες δεν ξεφύτρωσαν χωρίς αιτία, χωρίς ιστορικό προηγούμενο. Δεν είναι δυνατόν χωρίς συγκλονισμούς να γίνονται θαύματα. Δεν μπορεί, χωρίς ψυχικούς κραδασμούς να τελειοποιούνται συναισθηματικά σύνολα που να εξιδανικεύουν μορφές και καταστάσεις.

Δεν αντέχουν στο χρόνο οι προσωρινότητες και οι στιγμιαίες εκρήξεις απλών συναισθημάτων και ευκαιριακών παθών. Δεν καθοδηγούν την ποιητική γραφίδα χαμηλά ένστικτα και κοινωνικές τυχειότητες με εφήμερες και ρηχές σκοπιμότητες, αλλά μόνον συγκλονιστικά βιώματα που δίνουν απεριόριστη διάσταση μέσα στο χρόνο.

Οι καταστάσεις και οι μορφές που δονούν τις ποιητικές χορδές πρέπει να είναι φορτωμένες με στοιχεία αιωνιότητας και μοναδικότητας. Μόνον έτσι θα μπορούν να στέκονται σε ουράνιο ύψος για να τις ατενίζουν μυριάδες μελλούμενες γενιές και να αντλούν από 'κει τη γοητεία της τέχνης μες... στην ανάσα των αστεριών!

Κι' ήταν αστέρι πούφεγγε
σου ουρανού το βάθος
κι' άστραψε και προκάλεσε
το βράχο να κοιτάξει
στους άπειρους ορίζοντες
μα και στα σωθικά του.

στρέφει δεξιά, στρέφει ζερβά,
κοιτάει μπρος -πίσω, ψάχνει...
Στης νύχτας την απελπισιά
σκοτάδια, κρύο, πάχνη!

Κι ως στρέφει μέσα του ωχρός,
τα στήθια πλέρια ανοίγει,
νιώθει σκιρτήματα καρδιάς.
και γίνεται το θαύμα:
γεννιέται ο λάβρος μενεξές
μες στις καρδιάς τα φύλλα!!!

>> *Πλάσμα τ' αγέρα, της δροσιάς,
μενεξεδιά μαγεία
μείνε αιώνιο μύρωμα
και γίνε μήτρα θεία*

*Να επωάζεις όνειρα
μέσα στις καταγίδες
άρωμα θείο να κρατάς
και να γεννάς ελπίδες.*

*Εσύ, του ήλιου καύχημα,
του φεγγαριού καμάρι,
που σ' έβγαλε απ' τα σπλάχνα του
το γκρίζο αυτό λιοντάρι,*

*Ρούφηξε με τις ρίζες σου
απ' της καρδιάς το βάθος
ό,τι αιώνιο κράτησε
ο βράχος μ' Άγιο πάθος!*

***Πάρε την "αύρα" των καιρών
τα λάφυρα του αγώνα
να ζείς αιώνια άνοιξη
και να μη 'δείς χειμώνα***

***Δημ. Π. Τόρβας
Αντιστράτηγος ε.α***

ΤΕΛΟΣ